

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului:

pe un an . . . . . 8 coroane
 " 1/2 " . . . . . 4 " "
 " 1/4 " . . . . . 2 " "
 Prețul unui număr . . . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil:

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea: Caransebeș, strada Constantin Burdiz.
 Administrația: Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului: 44.

Manuscripte nu să înapoiază.

RESPINS.

Și a doua alegere de episcop a avut un sfârșit tragic. Majestatea Sa nu s'a îndurat a aproba alegerea de episcop a dlui dr. T. Badescu. Toată osteneala, toate alergăturile, toate capacitările dlui dr. Stefan Petroviciu au rămas zădarnice, fără nici un rezultat, iar' dl dr. Badescu din nou s'a putut convinge, că nu e bine să se abată omul dela calea cea adevărată.

Greu le va cădea prietenilor inimii ai celui respins. Dr. Petroviciu și Zepeneag, cari au condus toată campania în favorul celui păcălit și din nou se vor convinge, că nu e bine să se joace cu interesele mai înalte ale bisericii și de dragul unui prieten și a intereselor lor particulare n'au să jertfească biserica și constituția ei, pentru cari alții atât de mult au asudat. Le va cădea cu atât mai greu neîntărirea și eschiderea dlui dr. Badescu dela o noauă alegere, pentru că clica de câțiva inși de mult se pregătia pentru aceasta, și le-a succes a seduce chiar și majoritatea sinodului.

E mult de atunci. Regretatul episcop, Popea, plecase la București pentru a-și ținea vorbirea de recepțiune la Academia Română. Se bolnăvisese acolo grav și vești rele se lățiau despre starea sanitară a episcopului. Oamenii lui Badescu s'au pus în acțiune. Au ajuns cu intrigile lor până la regretatul dr. Alex. de Mocsonyi, care era deja câștigat pentru alegerea lui Badescu, cu delăturarea I. P. S. Arhimandrit Musta. Planul nu le-a succes atunci. După moartea episcopului Popea din nou s'au pus pe lucru. Imprejurările în dieceză erau nefavorabile, dr. Badescu era prin cunoscuta ordinațiune ministerială excepționat și dela postul de referent konzistorial. N'a dat Dumnezeu înzădar minte ageră dlui dr. Petroviciu. El a priceput situațiunea. Știa el, că cel excepționat nu putea fi ales e-

piscop. Planul și l-au făcut îngrabă. S'au grupat pe lângă dl Arhimandrit Musta, cu gândul rezervat, ca tot ei să lucreze pentru neîntărirea. Dl dr. Petroviciu era atât de pătruns de ideea, că numai prietenul său e vrednic a fi episcop, că nu și-a dat votul pentru dl Arhimandrit Musta, ci a dat bilă albă, apoi după alegere tot el a avut cutezanța să apere în publicitate pe acela, căruia el nu i-a dat votul său la alegere.

Dl Dr. Petroviciu n'a desperat. A pregătit și mai departe calea. Din capul lui a eșit ideea cu ascultarea unor martori nechemati în procesul disciplinar al dlui Badescu și vecinici va fi o pată pe judicatura bisericii noastre, că fiscalul konzistorial admite ascultarea unor martori străini de biserica noastră, niște martori, despre cari din capul locului putea fi convins, că nu pot avea cunoștință despre acuzele concrete ridicate și în același timp martorii acuzătorului nu se ascultă. Și aici urmăreau un scop. Prin ascultarea a vre-o 20 de judecători maghiari, ei voiau să dovedească dlui ministru de culte, că Badescu e om curat și mai pe sus de toate bun patriot. În direcția asta au și mișcat ei toate petritele. Alergat-au pe la toți deputații Kossuthiști, ba când actul de alegere al dlui Arch. Musta eră sub pertractare, o deputațiune compusă din domnii Zepeneag, Pepa și alți preteni, *sub conducerea unui deputat Kossuthist*, s'a prezentat dlui ministru și provocându-se la mărturiile judecătorilor, maghiari au cerut rehabilitarea dlui Badescu. Astfel de lucruri s'au petrecut pe la spatele dlui Archim. Musta care se aruncase cu totul în brațele celor din Lugoj și devenise o păpușă în mâinile lor.

În acest mod s'a zădărnicit întărirea de episcop a dlui Arch. Musta, ca să se facă loc pentru candidatul pretenilor.

Nu mai amintim de cele întâmplate la alegerile sinodale și cu oca-

ziunea pregătirilor pentru a doua alegere de episcop. Am ajuns pentru purtarea lor nedeamnă, pentru agităriile lor fără margini, ca preoții să fie trași înaintea judecătoriei, și acolo să se dovedească prin mărturii că în biserică s'a făcut politică, cum ne arată cazul preotului Bogoeviciu din Bănia, care pentru astfel de fapte a fost pedepsit cu 6 zile temniță și 20 cor. pedeapsă în bani.

Faimoasele conventicule dela Timișoara, alergările dlui dr. Petroviciu în toate părțile, prinderea membrilor sinodali sub *cuvânt de onoare* au fost tot atâtea lucruri nedemne pentru alegerea de episcop și e cu atât mai condamabil, că în fruntea afacerii stă fiscalul konzistorial. Sub înaintarea politicei naționale s'au prezentat prietenii dlui Badescu la diferiții membrii sinodali, cu fraze politice i-au capacitat să subscrie declarațiuni sub *cuvânt de onoare*, iar' pe cei mai slabi de înger i-au pus chiar în biserică, sub actul alegerii sub supraveghiere, controlându-le bilele.

Și acei oameni, cari au sedus o lume întreagă cu frazele lor de politică, națională, plini de bucurie au asistat la *comedia* ce s'a petrecut imediat după alegere, când alesul episcop s'a prezentat ca un păcătos la Ilustritatea Sa dl C. Burdia, cerând ertare pentru trecut și sprigin pentru viitor. Au mers mai departe. S'au folosit de toate mijloacele pentru a esopera întărirea. Deputați de frunte Kossuthiști, procurori supremi, judecători maghiari cu toții s'au întrepus pentru aprobarea alegerii dlui Badescu, ear nenea *Stefi* sălta de bucurie, convins fiind, că în scurt timp pretenul său va fi ajuns la mitră. Declarațiunile dlui Badescu, făcute în toate locurile în cel mai categoric mod, ne-au făcut să credem pe un moment, că la locurile mai înalte vor fi apreciate acele declarațiuni din cale afară patriotice și întăririi nu se vor mai pune pedeci, atât mai vârtos, că se arun-

case în joc chiar și politicianul moderat, dl Dr. Emil Babeș, carele asigurase pe domnii Badescu și Zepe-neag, când aceștia îi ceruseră ajutorul pentru întărire, că întărirea e asigurată, după ce *el* a intervenit la factorii competenți.

Majestatea Sa și dl ministru de culte au judecat însă lucrurile din alt punct de vedere. Era vorba de binele unei dieceze întregi, unde se constatașeră atâtea fărădelegi, în urma cărora chiar și cel ales de episcop era excepționat și era ceva comic, ca să fie ridicat la înalta treaptă de episcop acela care de 20 de ani a ocupat loc de frunte în conducerea bisericii, a cunoscut relele și n'a avut nici un cuvânt energetic pentru a pune stavilă pornirilor rele din biserică. Pe lângă toate declarațiunile sărbătorești date de dl Dr. Badescu, ar fi fost ceva comic să îl vedem în scaunul arhieresc și cu mitra pe cap.

Grația Majestății Sale și înțelepciunea guvernului, a scăpat biserica ortodoxă de o nouă lovitură.

Mersul crizei. În 28 Septembrie a fost deschiderea parlamentului, în a cărei ședință ministrul-președinte dl *Wekerle* și-a dat din nou abdicarea. După unele dezbateri și interpelări, parlamentul și-a întrerupt ședințele până în 5 Octombrie nou. De atunci audiențele ministrilor la Majestatea Sa sunt foarte dese. Azi e chemat la Viena ministrul *Wekerle*, mâine ministrul *Kossuth* etc. Criza încă

e tot tulbure. Suntem după audiența ministrului nostru președinte și trebuie să constatăm, că Monarchul nostru nu a primit abdicarea ministrului-președinte *Wekerle*, ci a dat ordin, că și de astădată se conducă agendele și pe mai departe. Se spune, că cauza acesteia ar fi a se cercă în dorința *M. Sale*, ca partidele coaliate se lucre și mai departe cu puterile unite pentru de a crea în parlamentul Ungariei stări normale. După cum primim informație *M. Sa* pune pe aceasta dorință atât de mare pond, încât e decis, că la caz, când partidele nu ar voi a-i împlini dorința și a lucra împreună: va dizolvă parlamentul și a concrede un cabinet imparlamentar cu conducerea agendelor și cu conducerea alegerilor nou.

Conziliu regnicolar pentru congrua romano și greco-catolică. *M. Sa* a ordonat înființarea unui conziliu de congrua, a cărui menire e a statori an de an congrua preoțimeii subalterne romano și greco-catolice, precum și pentru controlarea manipulării succurselor din venitele și bunurile preoțești. Președinte al acestui senat este totdeauna ministrul de culte și instrucțiune, ca substituit acestuia, va funcționa un membru al conziliului, în rang de episcop. Afară de președinte iau parte 15 membrii în acest conziliu și anume: 4 membrii se esmit din partea corului episcopesc dintre acele dieceze, cari sunt mai bogate, 5 membrii reprezintă fondul religionar, 6 membrii, ca reprezentanți ai erariului se denumesc pe câte un ciclu de trei ani din partea *M. Sale* la propunerea ministrului de culte.

Morala publică.

Credincioși programului nostru ne-am folosit de toate momentele mai însemnate ivite în politica românească, pentru a arăta,

că în politica intransigentă națională nu e sinceritatea cuvenită. Se face politică, se îmbeată poporul cu apă rece, numai pentru căpătuirea prețioșilor conducători. Am arătat destule exemple. Pentru sinceritatea noastră am fost huiduți, timbrați cu pecetea tradării de neam, ba câțiva tineri necopți din Cârnecea au ținut de bine a trimite unui guraliv adresă de aderență. Pe noi nimic nu ne va abate dela calea cinstei. Cu omenie ne vom face și în viitor datorința de buni fii ai poporului românesc, vom desvâli fără cruțare orice mișelie ce s'ar esmite în contul poporului, și pe orice ticălos îl vom da spre judecată poporului. Am arătat de nenumărate ori, felul cum se face la noi politică. Se întemeiază câte o foaie intransigentă, subvenționată cu bani din România. Acolo se adună în cele mai multe cazuri toată pleava societății românești și fac politică mare. Nimic nu e sfânt înaintea lor până țin paralele. Se întrec în iubirea de neam. Numai când se gată paralele, observi cum unul câte unul dispare de pe arena publică, aruncându-se unul în valurile mării, ca cât mai îngrabă să ajungă în America, altul ascunzându-se dela fața oamenilor, precum și Adam se ascunsese dinaintea lui Dumnezeu după căderea în păcat, iar *Birău* înjură, că la „Lupta“ au fost căpățuiți, câți defraudanți și naufragiați. Așa stăm cu conducerea foilor naționaliste. Se face politică mare, se scriu lucruri atât de înfiorătoare, că conducătorii diferitelor despărțăminte ale „Ligei“ sunt de convingerea, că la noi tot al treilea român mucezește prin închisorile ungurești și de milă aruncă... parale. Când sunt trași în judecată pentru agitare, minciună și calumnie se aruncă în foc câte un *tipograf*, carele încă înainte de terminarea procedurii judecătorești, i-a frunza în buze și calea spre România. Avem deja multe tipuri de felul acesta, cari pentru ne-

FOIȚA „SEVERINULUI“.

Mormântul tatii.

Pe șoldul dealului, de codru ești umbrit,
Fără de-un pic de semn de cruce, stai,
De cei mai scumpi ai tăi, de toți ești părăsit,
Și nime nu-ți mai cere, un sfat să le mai dai.

Asupra-ți cad, doar tot priviri, de nepăsare
[pline,
Asupra ta, o, scump luceafăr, o, tată drag,
Și te-au uitat cu toții, chiar ceice le-ai făcut
un bine,
Sunt răci față de tine, ce fosta-i lor un steag.

Pe lângă groapă-ți vor mai trece
Sute și mii, de prieteni, ș'acea muritori,
Nepăsători, uitase-vor atât de rece,
La mormântul tău, cel despoiat de flori.

Privindu-te, mormânt fără podoabă,
Un plâns amar și dureros îmi vine,
Mormânt sărman, oari cine mai întreabă,
Ce vis măreț e 'nmormântat în tine?

Tu, blândă stea, ce-ai luminat cărarea,
În noaptea grea și oarb' a neștiinței,
A tuturor, ce te-au încungiuat, ca marea,
O, dormi în pace, tată, tu fiu al suferinței.

George M. Dopp.

Codrul părăsit.

Codruleț frunzuță deasă,
Spune-mi: ce durere ai?
Spune-mi: ce dor te apasă,
Că ești trist și fără graiu?

Turburat și scos din fire,
Tu te 'ndoi, și par' c-ai plânge,
Și te zbați, ca o candelă,
Care 'n liniște să stânge.

E pustie 'mpărăția,
Ce-o domnești tu, din vecie,
Par'că doarme tot, ce-odată
Era plin de veselie.

O, — vorbește, spune dragă,
Codruleț, frunzuță deasă,
Spune-mi jalea ce te frânge,
Și durerea ce te-apasă.

Stă și să frământă codrul,
Și vuieste, urlă, zbiară,
Ș'apoi iar, — plecat se zbate,
Plânge și suspină iară.

„O, tu muritor, ce 'n umbra
Fagului te-ai răcorit,
Ce mai vrei să-ți spun cu graiul?
Ce mă doare, n'ai găcit?

„Nu vezi, că mi-a sosit vremea,
Nu mai am în lume rost,

Ce-i bătrân, așa se spune,
C'a rămas un lucru prost.

„Cum din suflet, nu m'oi frânge,
Când văd azi, cum fug din țară,
Toți cei, cari tăiară brazda,
Și moșia mi-o lucrară.

„Și gândesc, că cine știe,
Când vor trece peste mare,
Bieții călători, sărmanii,
Nu vor merge la perzare.

„Și mi-e jale, că-i tăcere,
Și la lucru și la turmă,
N'auzi cântece de fluer,
Căci perit-au fără urmă.

„Doina noastră strămoșească,
Nu mai e: cine s'o cânte,
Mi-e rușine, — și mi-e jale,
De strămoșii din morminte!“

George M. Dopp.

Dorule.

Iați aripi doruțele
Și zboară drăguțele,
Iați tot focul, dorule
Și te du, odorule,
Pân' la poartă, pân' la prag
Pân' la cine mi-e cu drag.
Și mi-l arde, arde-mil,
Și spre mine-abate-mil,

mernicia altora au prins bățul pribegiei. — Rar vei găsi câte unul dintre cei aruncați în luptă, care să-și aibă tăria convingerii, să-și susțină părerile în fața lumii culte, pentru a dovedi, că a scris adevărul și prin urmare a lucrat pentru cauza sfântă și dreaptă a poporului.

În timpul din urmă din nou ni-s'a dat ocaziunea se vedem, cum morala publică își câpătă din partea celor cu politica intransigentă loviturile în față. Este cazul dlui Ioan Russu-Șirianul. Îl cunoaștem prea bine. Știm cine a fost și ce a făcut. A făcut politică după cum s'a potrivit cu interesele și buzunarul lui, a stat în legătură chiar cu Kristoffy, însoțindu-l prin satele românești și recomandându-l poporului. Așa a lucrat el în ascuns, altcum a pretins însă dela alții. În tot timpul, cât acest politician a muncit la „Tribuna“ din Sibiu și apoi la cea din Arad, în ascuns a făcut tuturor serviciu, pe față însă, înaintea poporului s'a dat de cel mai intransigent naționalist și oricine a fost declarat trădător de neam, dacă nu putea fi după chipul și asemănarea lui Russu-Șirianul. Ani de-arândul a prostit poporul, îndopându-l cu cele mai grosolane neadevăruri despre ținuta factorilor competenți, față de poporul român.

Acum s'a gătat și cu el. L-a ajuns soarta celorlalți martiri. A pus și el mâna pe bățul pribegiei și s'a așezat într'un pat călduț, pregătit lui în București. Așa ni-se vestește cel puțin din cel mai competent loc, din partea „Tribunei“ dela Arad. Se vede însă, că nici foștii soți de luptă, nici redacțiunea „Tribunei“ nu prea regretă îndepărtarea dlui Russu-Șirianul, pentru că întemeietorul și fostul director politic al foaiei nu se învrednicește la loc de frunte a-și lua adio dela cetitorii foaiei, ci cu totul la coadă, într'un loc, ce servește pentru cea mai neînsemnată știre de zi, se încunoștiințează publicului românesc, că dl Russu-Șirianul s'a îndepărtat

dela foaie și s'a așezat la București. Tristă soartă pentru o activitate de vre-o 20 de ani, este însă semnul timpului în care trăim, este dovada cea mai bună, că nici chiar soții de luptă nu pot recunoaște, că celce a ținut în mâna sa timp îndelungat frânele politice românești ar fi dezvoltat o activitate rodnică și cinstită pentru interesele poporului.

Cine e nesincer față de un popor, cine lucrează numai și numai pentru interesele sale proprii nu poate avea titlu a contă la recunoștința celor ce l-au cunoscut și i-au priceput rostul activității sale.

Indepărtarea lui Russu-Șirianul și așezarea sa în București își are cauzele sale binecuvântate, de cari soții săi de luptă nu fac amintire. Prin fuga sa din Ungaria fostul director al „Tribunei“ s'a învrednicit a ocupa loc de frunte între Macrea, Coroi, Pepa, Iova și alți fugari. Se știe adevărat, că dl Russu a scris o carte despre stările din Ungaria. Dacă nu greșim, cartea a fost premiată din partea „Academiei Române“. Pentru conținutul acestui op procuratura din Oradea-mare a intentat autorului proces de presă pentru agitație. Zilele trecute avea să se țină pertractarea. La pertractare apoi s'a constatat, că autorul și-a luat tălpășița spre România. Iată adevăratul motiv al fugii dlui Russu. A făcut și el ca ceilalți intransigenți. A scris neadevăruri despre stările din patria noastră, ca să fie spre plăcerea celor nechemați și când a ajuns să-și deie seamă despre fapta sa, în loc să fi stat cu fruntea ridicată în fața judecătorilor, el a ținut de bine a o lua la sănătoasă, bine știind, că: „Fuga-i rușinoasă, dar e foarte sănătoasă“.

Cum stăm însă cu morala publică, dlor naționaliști?

Știri din toată lumea.

Japonia și China, nu glumesc, căci după-cum vin știrile, acestea unite laolaltă,

voesc a lovi în coaste pe îngâmfatul Muscal. Ministrul de externe muscălesc primește mereu știri neliniștitoare din Extremul Orient, cum-că Japonia face mari pregătiri de război, ministrul de finanțe, Kokowzew, va pleca în curând în Rusia asiatică, spre a se orientă de situația de acolo.

Teritoriul marocan ocupat de Spania. Guvernul a trimis o notă circulară tuturor cabinetelor. Puterilor semnatare a-le actului dela Algeiras, prin care le înștiințează, că până ce sultanul Mulay Hafid nu va vărsa suma cheltuelilor de războiu, trupele spaniole vor rămânea în teritoriul marocan astăzi ocupat. Așadară: armata spaniolă totuși după atâta frământare, abia a putut înfrânge pe Cabili, așa, că acum e pace.

Țarul în România. În călătoria sa din Constantinopol spre Rusia, țarul va debarcă în Constanța, de unde cu tren regal va merge la București, spre a vizită pe regele Carol.

Duel sângeros între femei. Un duel cu sfârșit tragic a avut loc la Chicago, între două femei din marea burghezie. Soția unui furtaș Iacob Silver, s'a pomenit deodată acasă cu cumnata sa, mistress Tripp, care după o violentă scenă de gelozie, i-a pus în mână un revolver, silind-o să se bată cu ea pe loc. Cele două combatante, fără să se sinchisească de legea duelului, au tras nebunește una asupra celeilalte. Străpunse de gloanțe, pline de sânge, s'au fugărit prin cele 9 camere ale apartamentului, descărcând mereu revolverele. În cele din urmă, d-na Tripp, curușă de 15 proiectile, a căzut jos moartă. Mistress Silver, dându-și seama de grozăvia faptei, și-a tras un glonț în cap, rămânând și ea moartă.

Balon nenorocit. Balonul dirijabil francez „République“ a făcut explozie și a căzut dela o înălțime de 150 metri. Patru persoane ce se găseau în balon, au rămas moarte.

Pagube și victime omenești datorite unor vijolii. Din Barage, scaldă de mare se anunță, că acolo un viscol puternic a produs mari pustiiri. Pagubele se urcă la 15 milioane de lire. Multe persoane au fost grav rănite. O telegramă din New-York zice, că un viscol a pustiit mai multe localități din statul Luisiana, producând pagube de mai multe milioane de dolari și peste 150 victime omenești.

Pedeapsă oribilă. Un fost tiralior în armata franceză a omorât pe soția sa din gelozie și s'a refugiat apoi la comandantul francez al locului. Acesta a pus pe asasin în închisoare, dar Indigenii au cerut extradarea lui. Comandantul francez, care avea la dispoziția sa zece Indigeni neputând rezista cererii mulțimei iritate, i-a predat pe făptuitor. Indigenii au străpuns picioare asasinului la glesne și prin găuri au introdus niște lanțuri, rbațele i-le-au legat cu sârmă roșită în foc, care a intrat în mușchii brațelor. Apoi au tăiat nenorocitului nasul și urechile precum și organele genitale și l'au lăsat să moară de foame. Nenorocitul s'a chinuit patru zile până când și-a dat sfârșitul. După moarte cadavrul a fost făcut bucăți și ars.

Blériot. distinsul aviator francez, va construi un nou fel de mașină sburătoare, care va putea după plac să se odihnească pe valurile de mare, și pe urmă să-și reia sborul.

Dar mergând, să nu te pui,
La tot satul să mă spui:
C'or porni minciunile,
Repezi ca furtunile;
Să-mi oprească dragostea,
Bată-mile preceasta.
Zboară dorule cu drag
La mândruța ce stă 'n prag,
Și de-o vezi în poartă stând,
Vântul fața ei bătând,
Buzuțele-i tremurând,
Ochișorii lăcrimând
Și din inimă oftând,
Spune-i doruț cu oftare,
Că mi-e dor de mândra tare,
Aș zbură la dânsa 'n prag
Ș-oasă sărută cu drag,
Dar n'am aripi zburătoare,
Și inimuța mă doare,
Stau aicea ca 'mpetrit,
Și cu sufletul zdrobit,
Stau și 'n toată ziua stâng
Dorul, cu lacrimi și plâng.

Păunașul codrilor.

Zice lumea, că mi-s lotru
C'am furat un lemn din codru,
Și mai zice, că-s bădiță
C'am mai furat ș-o guriță.

Gurița de-oam furat
Doamne, cred, că nu-i păcat,
C'am furat lemnul din codru
Zică lumea, — că mi-s lotru.

M'au prins jandarmii la strungă
C'am furat o iapă murgă,
În mijlocul codrului
La tulpina bradului.

Doi mă leagă, unu-mi zice:
Unde-i iapa măi haiduce?
Domnule solgăbirău,
Iapa murgă-i în părau,
Nu mă judecă-șă rău
Că nu mis vinovat eu.

La crișmuța sub pădure
Vându-i două iepe sure,
La crișmuța dintre lunci
Vându-i două iepe murgi,
Pe frâne și pe căpestre
Luai cârpe la neveste
Pe șeluță și zăbrele
Lu-ai la mândre mărgel.

Și băui la crișmă 'n sat
Ca un om nevinovat,
Cari în lume n'a furat
Doar' — un dulce sărutat.

George M. Dopp.

Execuții cu gilotina în Franța. Din Valence se anunță, că au fost executați acolo 3 bandiți, cari au comis multe omoruri și hoții. Autoritățile comunale din Valence, cari sunt socil-democrate, au adresat o petiție președintelui Republicii cerându-i schimbarea pedepsei celor trei bandiți. Președintele a refuzat aceasta și cei trei tâlhari au fost ghilotați, adică li-s'a tăiat capetele cu mașina.

Cruzimea belgienilor. Vice-presedintele republicii „Congo„ Mozeti, a făcut descoperiri senzaționale asupra cruzimei cu care administrația belgiană pustiește indigenii statului. Pe șeful unei seminții l-au spânzurat de picioare, atârându-i de piept o greutate de 70 punți, pe urmă la trei zile l-au îngropat și lângă el i-au îngropat și soția de vie.

Banda neagră ucigând Ovreei din Rusia. Bandele formate de „liga adevăraților ruși“ au organizat iarăși un înfricoșat program în orașul Kiew, armate fiind cu puști, revolve, cuțite, topoare au parcurs stradele locuite de Ovreei, au pătruns în locuințele acestora, ucigând, aprinzând și jefuind, fără ca poliția să fi arătat, că are intenția să apere pe acești nefericiți. Bandele în chipul acesta au preparat victimelor o adevărată baie de sânge. Nici copii, nici femeile n'au fost cruțate, ci cruzii aceștia au măcelărit totul ce le venia în cale. Intr'un târziu, când Ovreei au delegat o deputațiune la guvernator, s'a îndurat acesta să trimită miliție, care a împrăștiat pe bandiți.

Vezuviul. Din Roma se vestește, că vulcanul, Vezuviul amenință cu erupție. Craterul aruncă fum tot mai gros și lavă tot mai multă, se aud sguduirii subterne. Poporul din împrejurime este cuprins de o mare neliniște.

După o statistică mai nouă, între 1300 milioane oameni, câți locuiesc pământul, sunt 7 milioane ovreei; din aceștia 3¹/₂ mil. se află în Europa. Cea mai mare parte a evreilor locuiește în Rusia, care numără peste un milion și două sute de mii, Austro-Ungaria are 850 de mii. Lucru caracteristic: numărul evreilor în Franța, Anglia și Belgia, unde se bucură de toate drepturile civile și politice, scade mereu, — dac'o fi adevărat. Dimpotrivă, în țările unde evreei sunt mai puțin liberi, numărul lor se sporește neîncetat; — asta o vedem zilnic.

Omor și sinucidere tainică. Din Hoboken în New-Jersey (America de nord), un german cu vază anume Carol Orlaminger, a omorât pe soția sa pe mormântul primului ei bărbat și apoi s'a sinucis. Ohlmann, așa s'a numit bărbatul dintâiu al femeii, a fost cel mai bun prieten al ucigașului. De aceea nimenea nu s'a mirat atunci când văduva s'a măritat cu amicul intim al soțului ei. O scrisoare pe care Orlaminger a lăsat-o înaintea de sinucidere nu arată nici un motiv de natură a explica acest act disperat. Așa o bănuială vagă au toți bărbații cari s'au însurat cu femeile amicilor lor, anume: că și pe el îl înșală femeia cum a fost în stare a înșela pe primul ei bărbat.

Junghietorul femeilor. În Petersburg, un tâlhar, pe care însă poliția muscălească nu a putut pune încă mâna, s'a apucat să înjunghie femeile pe stradă, îndeosebi pe damele din înalta societate. Până acum au

murit 3 fete de împunsăturile junghietului tâlharului. Tâlharul, în timpul străpungerii, cu o iuteală uimitoare acăța cu un ac de haina înjunghiatei o fidulă pe care era scris următoarele: „Îți retez viața, ca să încep cu eliberarea lumii de femei.“

O senzațională descoperire. Din Périgueux (Franța), vine știrea că un institutor a găsit, lângă Ledugne, sub niște stânci, scheletul bine conservat al unui om preistoric a cărui vârstă este socotită la peste 20.000 ani.

Preot ucigaș. Din Salonic vine vestea că în localitatea Neghoman din comitatul Monastir, a fost omorât în mod bestial preotul grec Athanas de către un preot albanez. Crima aceasta a fost comisă din ură națională, care duce la adevărate sălbăteci în Macedonia. Din cauza acestui act rușinos, domnește mare agitație în acel ținut. Sunt de prevăzut încăierări sângeroase între greci și albanezi. Trei bande mari de albanezi au tăbărit în Tesalia grecească și distrug satele de acolo drept răzbunare pentru jafurile bandelor grecești în Macedonia albaneză.

Cum a fost executat Bu Hamara. pretendentul tronului marocan, Bu Hamara a fost învins, prins și purtat multă vreme într'o cușcă unde a fost executat într'un mod nu se poate mai barbar. El a fost aruncat între doi lei iar când aceștia îl răniseră încât era pe moarte, a fost scos dintre ei, s'a vărsat petrolu pe el și i-s'a dat foc. Pe când fiarele îl sfășiau, Bu Hamara insulta neconștient pe Sultanul care azista la această execuțiune.

Bogațiile Mesinei. Suma diferitelor obiecte de valoare pe cari le-au adunat autoritățile militare din ruinele dela Messina, și a căror proprietate nu s'a putut stabili, este de vrr-o 90 milioane de franci. Cea mai mare parte a acestor obiecte se află în cazamatele cidelei, iar restul în șoproane de lemn. Această colosală avere se compune din monede, bancnote, acțiuni, bonuri, etc. și este predată în paza a patru ofițeri și a unei companii de soldați.

Și-a luat singură viața. Un caz zguditor s'a petrecut zilele trecute într'o închisoare din Kiev, (Rusia). Studenta revoluționară Maria Prizschluk, a fost condamnată la moarte de către Tribunalul marțial. În dimineața zilei, când trebuia să fie spânzurată de către călău, a fost găsită moartă în celula sa, fata aceasta de o frumusețe răpitoare. S'a constatat că revoluționarul Horn din celula învecinată, a spart perețele despărțitor, și a dat fetei otravă ucigătoare.

CREȘTĂTURI.

Matadorul Miháli vorbește redactorului dela „R“, iar „Lupta“ hămesiților în Nr. 167 mănjește. Zice anume între altele: „Domnii...Burdia, Siegescu și compania își trăgeau și până acum puterea lor dela sprijinul guvernului coaliționist. Amintesc alegerea dela Caransebeș și Oravița, unde Burdia și Siegescu au fost aleși contra nemaghiarilor etc.“ Întâiu de toate să o știe matadorul Miháli și rupții de foame, dela „Lupta“, că dacă ar aduce aurul și francii din România cu vagoanele, și acelea trase de toți măgarii de prezent aflători în grajdurile „cuprinșilor de friguri“, cari zac în spitalurile „Lupților“ și

și atunci, în ciuda și desperarea lor: *Il. Sa dl C. Burdia* va fi ales întotdeauna deputat al cercului său, deasemenea și dl *dr. Siegescu*. Pe lângă dânșii vor răsări încă și alți bărbați vrednici, ca și ei, la nouăle alegeri în cari poporul își va pune încrederea deplină, sătul fiind poporul de „cauza mare și sfântă“ dale Miháli și Birăuți. Vă veți lovi ca trăzniți, de zidul puternic al poporului, care va încungiură pe adevărații lui conducători, cari prin fapte și-au câștigat dragostea națiunii, nici decum prin „fală goală și interesul buzunarelor“, cum matadorii intransigenți au obiceiul a-l face. — Apoi, că *Il. Sa dl Burdia și Siegescu*, au fost aleși contra voinței voastre, ptii drace, că urât vă mai doare. Știut e doar, că voi ați înghiți lumea dacă ați putea-o, decât de, numai pe Iona l-a înghițit balena, pe voi însă: oceanul disprețului, din care veți eși cu frunze 'n buze.

Popa roșu dela Caransebeș. Așa apostrofează „Lupta“ pe dl catichet părintele Stoian, dela gimnaziul de stat din loc. Ci că dl catichet ar avea marele păcat, că a introdus manualele de religie la elevi, cele scrise de dl preot Voniga, și nu cele de dl Barbu. — Prea îți iai nasul la purtare „Lupto“, că de giaba ar voi, să pună monopol Birăuți pe manualele prietenului său Barbu, că totuși nu-i iese la socoteală, de oarece mai sunt și alți scriitori dacă nu așa, mai buni însă la tot cazul ca dl Barbu, cărțile părintelui Voniga sunt recunoscute de consistoarele din Arad etc. de bune, dlui catichet nu sunteți voi analfății chemați a-i dispune, că ce manuale are să folosească. Ați sfeclit-o rău, căci vă dați arama pe față, dându-vă de gol clică.

Profesor de limba română la gimnaziul de stat din loc, — zice „Lupta“, că a fost numit profesorul dela inst. teol. ped. de aici dl Criștiu, aruncându-se totodată și asupra *Il. Sale dlui C. Burdia*, flămânzii din culina „Luptei“, cum li-e obiceiul, ca cortorarii lăeți dela ușa cortului. — Nu vi-e pe plac, ce să vă facem, nu cumva a-ți fi dorit ca să fie numit de profesor acolo „blițitorul de bere“, sau stăpânul vostru analfabetul tun de carte? Vă doare? N'aveți decât să vă legați, punându-vă totodată și pofta 'n cuiu. Poftele voastre de a stăpâni situația în Caransebeș sunt lacome, dar de, *sau dus cu bârnele pră aizâmban*.

NOUȚĂȚI.

KĂLINDAR SĂPTĂMĂNAL.

Anul 1909. Luna Septembrie (Răpciune) are 30 zile.
Luna Octomvrie (Brumărel) are 31 zile.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendarul nou
Dum.	27 M. Calistrat	10 Francisc
Luni	28 C. Hariton	11 Emilian
Marți	29 C. Chiriac	12 Maximilian
Merc.	30 M. Grigorie	13 Coloman
Joi	1 Oct. A. Anania	14 Callist
Vin.	2 M. Ciprian	15 Terezia
Sâm.	3 M. Dionisie	16 Cal

Dum. a 20-a d. Rusalii, ev. 2 d. Luca, gl. 3, v. 9.
„Zis-a Domnul: precum vă este voia să vă facă vouă oamenii...“

Ziua onomastică a Majestății Sale Regelui nostru Francisc Iosif I-iul, a fost serbată cu solemnitate deosebită în orașul nos-

tru. În biserici s'a servit serviciuri divine, pentru îndelunga viață a bătrânului nostru rege, la cari au luat parte toate autoritățile civile și militare. Soldații și oficerii postaji în Caransebeș au purtat uniforme de parade, reținându-se, în semn de sărbătoare, dela orice exercițiu.

Știre personală. Dl primar *Octavian Bordan*, s'a reîntors din concediu, în 5 Oct. n., reluându-și postul.

În 6 Octomvre s'au împlinit 60 de ani dela oribila tragedie, întâmplată pe câmpul de lângă fortăreața din Arad, unde au fost executați cei 13 generali ai armatei maghiare. Moartea acestor viteji martiri a tăiat adânci brezde de durere în sufletul locuitorilor patriei noastre iubite: Ungaria. În Caransebeș a fost serbată amintirea acestei zile cu mare pietate. Dimineața a fost oficiat un serviciu divin în biserica catolică, după care elevii dela gimnaziul de stat din loc, în ora primă de lecțiune, au asistat la producțiunea oratorică ținută în sala de gimnastică a gimnaziului. După această pioasă serbare s'au început lecțiunile regulate la 9 ore.

Distingere regală. Dl deputat al cercului Bocșa-nemțească, *Weisz Julián*, a fost distins din partea Maj. Sale cu titlul de *consilier de curte*. — Primească Il. Sa și din partea noastră felicitări.

Noul președinte al Curții de Casație. În monitorul oficial din 4 Octomvre n. din Budapesta a apărut autograful regesc, prin care ministrul justiției dl Anton Günther este numit președinte al Curții de Casație. Interimatul dela justiție îl va ținea prim-ministrul Wekerle.

Kolomán Thály, unul dintre cei mai mai croniciari și istoriografi maghiari, a murit în etate de 70 ani. El a fost acela, care la 1889 a descoperit în Constantinopol osămintele lui Rákóczy și agitând cu vorba și cu scrisul, i-a fost dat să ajungă aducerea acasă a acestor osămintele atât de scumpe patriei noastre și neamului său. Știința pierde mult prin moartea lui. A fost ales deputat dietal în mai multe cercuri din patrie. În timpul din urmă a reprezentat cercul Debreșinului. — Odihnească în pace!

Procese câștigate. Se vestește din Budapesta, că în cursul săptămânilor trecute s'a judecat la tribunalul delegat din Budapesta procesul intentat bisericii sârbești pentru despărțirea Românilor de către Sârbi din comuna Orășaf, lângă Vârșeț. Sentința a fost adusă în favorul Românilor, cari au să primească biserica, cu obligamentul de a despăgubi pe Sârbi după proporția sufletelor cu 5000 coroane, în curs de cinci ani. Tot în săptămâna trecută a aprobat înalta curie sentința adusă de forurile inferioare în procesul de asemenea natură din comuna Heriacova (comitatul Timiș) în înțelesul căreia averea întregă bisericăască o primesc Români.

Calea ferată, directă între Caransebeș—Reșița. Amintiserăm și noi, lunile trecute, despre ideea de a se construi această linie ferată. După cum suntem informați dl ministru de comerț, a și dat deja ordin pentru pregătirea lui în timp de un an. Această linie ferată va tăia hotarele comunelor, din gara Caransebeș peste Ruji, Deli-

nești, Prebul și Ezeres, în legătură cu linia Oravița—Bocșa-nemțească—Reșița, până în gara Reșiței, și va avea neapărată legătură cu calea ferată: Caransebeș—Hațeg. Lucrările sunt încredințate de către „Soc. zidirii de căi ferate“ în mâinile cele mai bune, așa că lucrările vor merge strună.

Societatea de lectură „Ioan Popasu“ — despărțământul pedagogic dela institutul gr.-ort. rom. din Caransebeș s'a constituit pe anul școlar 1909/1910, sub presiunea dlui profesor Dr. P. Regman în modul următor: Președinte: Dr. N. Regman, prof., vicepreședinte: Azarie Circo, ped. c. IV., notar: Aureliu Farca, ped. c. III., bibliotecar: Trandafir Lugoșănel, ped. c. II., cassar: George Cârdaș, ped. c. IV., controlor: Aurel Dobosșan ped. c. III. Comisiunea literară: George Cârăban ped. c. IV, Ioan Șercugeu ped. c. IV. Aurel Farca ped. c. III. Aurel Dobosșan ped. c. III. Ioan Ursu ped. c. II. și Ioan Nișu ped. c. I.

La arme Marți în 5 Oct. n., vedeai străzile Caransebeșului pline cu voinici, ca brazii din munte, cari veneau ca recruți să se prezinte sub arme, voioși și plini de bărbăție. Pe ici pe colo câte o mamă, în durerea ei, lacrimi îi brăzdau obrazii, după „puiul mamei“. Peacasă, însă mândrele, Doamne, câte or mai plânge, unde nime nu le vede, după păunașii lor, rămânând șezătorile pustii.

Primar al Oraviței, a fost ales, în urma demisionării lui Iosef Binder, — zilele trecute dl *Érvin Péter*.

Încă o dovadă de prigonire a Românilor la universitățile maghiare. Tinărul Iuliu Hațegan, bacalaureat cu eminentă al liceului din Blaj, s'a înscris la facultatea de medicină a universității din Cluj, a căpătat stipendiu unguresc și la cinci ani și 18 zile a fost promovat de doctor în medicină.

Și-a înjunghiat muierea. Zilele trecute țărănul Mita Mara din Vraniuț, venind acasă dela câmp, si-a stăpuns soția, se crede, că din gelozie, lăsând-o moartă în drumul mare.

Balon pentru transport aerian. Un căpitan din armata austro-ungară a inventat un sistem de transport aerian. După acest sistem, balonul ar fi legat printr'un cablu de sârmă la o linie de cabluri așezată pe pământ și balonul s'ar menține asupra acestei linii la o înălțime de o sută de metri. O societate anonimă e pe cale de a exploata această idee și ar fi un proiect pentru primăvara viitoare să așeze cablurile pentru serviciul între Viena și Budapesta.

Nenorocire în minele dela Reșița. În 25 Sept. n., iarăși au picat jertfă doi capi de familie. Minerii Petkó Mihály și Peszel Demeter, pe când aceștia erau în toiul muncii, au explodat patroanele de dinamită așezate în stânci pentru distrugere, îngropând sub ele pe bieții muncitori, cari au lăsat în urma lor familiile cu copii număroși — pe drumuri.

Invenție. Ion Bogdanu, comerciant și Avram Țorțolea, agricultor din Oravița-română, au inventat un aparat automatic pentru legarea și dezlegarea vagoanelor de căi ferate. Această invențiune este menită a scuti viața a mii de funcționari, cari până astăzi erau expuși la nenumărate pericole mortale.

Zece mii coroane în scutecele unui copil. Zilele trecute s'a prezentat un hamal cu un copil pe brațe, la azilul din str. Țilăi din Budapesta și l-a predat îngrijitorului spuindu-i, că i-la trimis o femeie necunoscută. Desfăcând copilul din învăltoarea scutecului, în horbata cămășutei i-au găsit 10 bancnote de câte 1000 cor. Faptul a fost raportat la poliție, care a deschis o anchetă. Suma de 10 mii de coroane a fost depusă la o bancă pe numele copilului, de directorul azilului.

Bandiți în drumul mare. Zilele trecute Ioan Voica, impiecat la oficiul telegrafic din Oravița, a picat jertfa datorinței lui, anume: pe când mergea pe drumul Ciclovei, a fost atacat de bandiții: N. Pircia, N. Nuia și S. Stângu, cari, după ce au jefuit dela bietul om puținii creștari ce-i avea la sine, l-au bătut mortal, l-au desbrăcat și apoi l-au aruncat în niște tufe de pe șanțurile drumului. După un timp însă bietul Voica și-a venit la fire și s'a târât cu mare greutate acasă, făcând arătarea contra tâlharilor, pe cari acum poliția îi caută.

Grija mamei. Femeea Rosalia Surina din Domtegyháza fiind văduvă și bolnavă de moarte, de groaza, că ce se va alege din copilașii ei micuți i-a spânzurat și asvârlit în fântână. Femeia e ținută sub pază neputându-se ținea din cauza morbului ei.

S'a sinucis din cauza cămătarului fără suflet. Locotenentul de husari Virágh, în Budapesta din cauza, că a ajuns într'o stare rea, în care l'a împins cămătarul fără suflet Meller Eged. Contra acestuia, venind la poliție mai multe plângeri de cămătărie uriașe, acesta a fost pus sub cercetare.

Arătare cerească ne mai pomenită. În Birchiș și împrejurime a fost în sara de 25 Septemvrie o minune cerească, ca și care nu s'a mai pomenit în toată lumea. Jumătatea bolții cerești devenise purpurie ca sângele și din mijlocul acestei învăpăeri izbucneau uriașe limbi de foc. Aproape toată lumea a asistat la acest fenomen care a durat aproape 3 sferturi de oră. Ce să mai fie și asta Doamne?!

Târgul de rîmători (porci) în Caransebeș, a fost slobozit de către autorități, cu ocaziunea târgului de țară, ce s'a ținut în 7 Oct. n., așa, că în orașul nostru e liber târgul, ne mai ivindu-se boale între porci.

Ucidere din milă. Ștefan Molnar, proprietar în Strigoniu, într'una din nopți și-a sugrumat nevasta bolnavă și nebună. Arestat și întrebat de ce a omorât-o, a răspuns, că n'a mai putut răbda să-și vadă soția, cât de grozav suferă: și ca s'o scape de chinuri, i-s'a făcut milă de ea, și a sugrumat-o.

Sfaturi medicale.

Impotriva curgerii de sânge din nas. Când îți curge sânge din nas, ține brațele ridicate în sus și caută a nu răsufli câtăva vreme. În jurul grumazilor pune ștergar muiat în apă caldută, fă o baie caldă de picioare și dacă tot nu ajută acestea, trage în nas apă fierbinte cât poți suferi.

Impotriva guturaiului (troanei). Ia o linguriță de camfor și îl pune în un vas adânc umplut cu apă fierbinte de jumătate. Fă a-

poi un tolceriu din hârtie, așa, că acela să acopere peste tot gura vasului. În vârful tolcerului să se lase o deschizătură, în care să poată intra nasul celui ce suferă de troană. Pe această gaură să se răsufle aborii și cel mult după trei inhalații va înceta troana.

Ușurarea tusei măgărești la copii până vine medicul. Când copilul are tuse răgușită, stânsă, apăsare pe piept, sete, turburare, buzele albe, ochii sticloși, sudori reci, când copilul se dă cu capul spre spate, se face o baie caldă de muștar, în casă să fie cald, iar picioarele copilului să se înfășore cu vată.

Impotriva tăeturilor. Mai întâiu de toate tăetura este a-se spăla cu așa numita apă fenicată din apotecă (farmacie), apoi marginile tăeturii se vor împreună laolaltă, punând degetul cel mic și apăsându-l pe rană. După o apăsare de 10—15 minute durerea va înceta și sângele nu va mai curge. Punem apoi vată curată pe rană o legăm și cel mult în 2—3 zile se va vindeca pe deplin.

Leac de casă împotriva reumei. Afară de lâna broștească, leac cunoscut și de atâtea ori amintit, amintesc aci alt leac, anume: la sfârmături mărunte de fân din podeț, apoi nalbă grasă și ciumăfoaie (plantă cu flori albe și fructe ca niște nuci țapoase ce cresc pe lângă garduri în locuri grase). Acestea toate uscate, fierbele în apă, iar în acea apă te scaldă în toată seara.

Doctorul satului.

GLUME.

La tribunal.

— Ești pentru a cincea oară adus aici din pricina beției. Ar trebui să roșești.

— Fac tot ce pot pentru asta, dle president, dar vedeți și D-voastră că până acum nu mi-s'a roșit decât nasul.

Cula în via Sasului.

Cula dadi cel de treabă
Sau că-i zic de omenie,
Auzind că sasu Honți
Are struguri copti în vie,

Intr'o seară își ia straița
Și se duce dumnealui
Ca s'aducă câțiva struguri
Din strugurii Sasului.

Sasu însă om cuminte
Și cu grijă de moșie
Imi grijea în toată noaptea
Și de strugurii din vie.

Și când cioara mi-se duse
Și s'a pus ca să culeagă,
Se trezește cu jupânul
Că-l lovește fără șagă.

Cioara strigă: „Stăi jupâne,
Că zo n'am gând de furat,
— N'ai gând cioară, hoț și câne
Dar în vie ce-ai cătat?”

— Ce să cat, am vrut să gust
Niște apă ce-i zic must.

Th. A. B.

Minte de copil.

În o grădină să joacă doi copii: un băiat și o fetiță.

— De câți ani ești tu?

— Ținți (cinci).

— Ba mai mult.

— Ba nu, numai de ținț.

— Ba da, că am auzit eu, că voi femeile spuneți în totdeauna mai puțini ani decât sânteți.

În tramvai.

— Tată, la ce sânt agățate pe sus curelele alea?

— Ca să te ții de ele când ești beat, mă prostule.

Țiganul la doctor...

Suferea de piept săracu
Danciul nost, un biet cioroiu,
Cel ce-avea un semn pe față:
Ca o pată de noroiu.

Ce-i trăzni odată'n minte
Danciului prea îngrijat?
Hai să 'ntrebe el pe doctor
...Și plecă la el, îndat'...

— „Dom'le doftor! rău mă doare
Oblu ici! — și-arată 'n piept, —
Când răsufli. Ce zici dară,
Că ești doară înțelept?”

Medicul grăbit în treburi,
(Asta-i drept, că so'ntimplat!)
Îi răspunde scurt și verde:
„Lasă-te de răsufliat!”

Bărbat fericit.

Era o ședință de spirițiști, o văduvă
chiamă umbra soțului ei.

Văduva întrebă: Ești fericit, Niculae?
Spiritul: Da foarte fericit.

Văduva: Mai fericit decât când trăiai
alături cu mine?

Spiritul: Cu mult mai fericit.

Văduva: Și unde te aflii?

Spiritul: În iad.

Învățător prost.

Mișu vine dela școală. Tată-său îl întreabă:

— Ei cum ți-a plăcut învățătorul cel nou?

— E tare prost. Nu știe nimic.

— De unde știi tu, că e prost, că nu știe nimic?

— Păi, toată lecția tot pe noi ne întreabă, cum e asta? cum e aia? și noi trebuie să-i spunem.

ECONOMIE.

Sfaturi pentru luna Octomvrie. În luna aceasta să împlinește darea de câștig cl. I.,

și darea pentru scutire de miliție. — Isprăvește îmblătitul, dacă mai ai. Așază paiete și le asigură contra focului. Urmează cu culesul poamelor. Să nu le culegi însă în timp ploios, căci putrezesc. Straturile rămase goale trebuie săpate și gunoite. Răsădește salata de iarnă, începe tăiatul curechiului și-l așază bine în pivniță.

Umblarea vremii. (După calendarul de 100 ani). 1 ploaie, 2 vânt rece, 3 brumă, 4—5 bine, 6—9 zăpadă, 10 soare, 11 nor și frig, 12—13 zăpadă, 14 soare, 15 nor, 16—18 ploaie, 19—23 moale, 24—26 bine, 27—31 zăpadă. Se înțelege, că timpul nu va fi la fel în toate părțile.

Sfaturi economice.

Hrănirea cailor cu ovăs. Ovăsul se dă a cai de rând în boabe întregi. Urmarea este, că caii nu rod ovăsul și astfel boabele trec prin corpul calului nemistuite. Aceasta nu se poate întâmplă, dacă ovăsul se dă cailor turtit sau amestecat cu paie tocate săci în cazul acesta calul e silit să roadă și să mestece bine hrana. Boabele mărunțite și amestecate cu salivă se mistue mai ușor și astfel hrana se folosește în măsură mai mare pentru dezvoltarea și întărirea corpului. Afară de aceasta cruțăm și mult ovăs, căci în chipul acesta ajunge o cantitate mai mică pentru a produce același efect.

Dedarea porcilor unul cu altul. Se întâmplă uneori, că având să băgăm în coteț porci pe cari i-am mai avut, împreună cu porci cumpărați, ei se vor mușcă și nu vor trăi în pace unii cu alți.

Un mijloc de a deda pe porci unii cu alții e următorul:

Porcii îi lăsăm în ogradă laolaltă, de cătră seară însă, înainte de a-i lăsa afară, îi ungem pe spate pe fiecare cu puțin vinars comun (rachiu, horincă). Fiind ei într'o formă la miros, într'o noapte se vor împreteni.

Ferberea peștilor. Se știe, că peștii se desfac ușor când îi ferbem. Pentru a împedece lucrul acesta punem în apă și puțin oțet.

Călcatul rufelor se face mai ușor dacă punem în scrobeală fierbinte unt cam de mărimea unei nuci.

BIBLIOGRAFIE.

„Biblioteca pentru toți”. De data aceasta se dă la iveală un Curs practic de lucru manual alcătuit de învățătorul Fl. Illoasa. Volumul acesta de aproape 180 de pagini, e însoțit de 162 bine reușite figuri explicative. Cu publicarea lui s'a adus un real serviciu școlii și populației în general. Cei ce predau și cei ce se ocupă cu lucru manual, vor găsi în cursul acesta o călăuză sigură în tot, ceea ce privește descrierea tehnică a celor mai principale specialități ale lucrului manual, cu indicarea uneltelor, materialelor și procedeelor celor mai raționale, cităm o

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct și mașini agronomice.

Indrumări și prospecte dă

SINGER F. și R.

antreprisă de inginerie și electrotehnică

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

Multe referințe de primul rang.

TELEFON 63—01.

parte din titlurile capitolelor: Împletituri de pae, obiecte confecționate din împletituri, țesături de pae, împletituri de papură și obiecte lucrate din papură, pălării, geaman-tane, coșuri, împletituri de nuele, cartonage, lucrări de hârtie, etichete, legatul cărților, tâmplărie, lucrări în lemn, sculpturi, traforajul, pirogravura, etc. A se cere gratis la Librăria editoare Leon Alcalay, București, catalogul complet al acestei Biblioteci pentru toți care se sporește în mod regulat cu câte 2 volume noi pe fiecare săptămână. Prețul fiecărui număr de 100—120 pagini costă minimul preț de 30 bani.

Comunitatea de avere a fostului Reg. confiniar Romano-Banatic Nr. 13.

Nr. 2314/1909.

Onorat oficiu comunal!

Din partea Comunității de avere a fostului regiment confiniar romano-banatic Nr. 13. se vor distribui pentru anul școlar 1909/1910 la elevi ai școalelor medii, anume: gimnaziilor, școale reale, comerciale, școale militare și îndeosebi acelor, care frecventează academia de silvicultură, alte academii sau universități, ajutoare în bani, ceea-ce pe această cale se aduce la cunoștința tuturor interesaiilor.

Ajutoarele se vor conferi numai la acei fii ai împăduriților, care dovedesc progres bun în studii și au purtare bună.

Cei-ce doresc să obțină vr'unul din aceste ajutoare sunt provocați, a-și subșterne petițiile lor, timbrate în toată regula, Comunității de avere până la 25 Octomvrie 1909 st. n.

Rugările petenților au să fie instruate cu următoarele documente:

1. Atestat școlar din anul școl. 1908/1909 în original sau în copie legalizată, din care se va vedea progresul fiecăruia.

2. Certificat despre frecventarea școlii în anul școlar curent.

3. Atestat despre averea mișcătoare și nemișcătoare a familiei și despre numărul membrilor aceleași după formularul alăturat la acest concurs sub 1 /.

Se observează în fine, că petițiile elevilor școalelor medii numai în cazul acela vor fi

luate în considerațiune, dacă se dovedește, că petenții au absolvat cel puțin 5 clase.

Onoratul oficiu comunal este rugat a publica concursul de față în comună, cu observarea, că petițiile întrate după terminul fixat mai sus, asemenea și petițiile acelor școlari, cari nu vor fi instruate cu documentele specificate mai sus, sau frecventează alte institute și nu cele specificate în acest concurs, nu se vor lua în considerațiune.

Din ședința Comitetului ținută în Caransebeș la 22 Septemvrie 1909.

Constantin Burdia,
Cons. aulic — președinte.

R. GRAU și FIUL CARANSEBES

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

*Cel mai mare magazin pentru
domni, dame și copii.*

Singurul vânzător a renumitelor
fabricate:

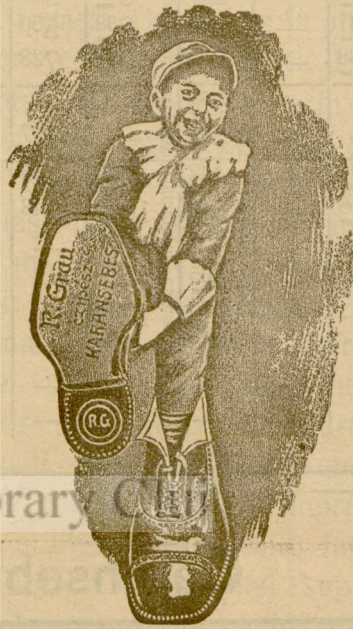
**„Cobrak”,
„Danubia”, „Chasalla”**

precum și a ghetelor curat americane.

Galocini curat de Petersburg marca „Trejunghiu”.

Face ghete fine, moderne după măsură.
*Lucrătoare arangiată de a lucra cu
mașini.*

— Reparează prompt și eftin. —

„MEHADIA”

Casă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi hipotecare replătibile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire hipotecară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe amănute și pe efecte. Primește

**depuneri
spre fructificare**

pentru cari solvește 6% interese. Interesele neridicate se adaugă 6 în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la capital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solvește institutul. Depuneri se pot face și prin poștă, având a se indica adresa exactă a deponentului. Rezolvarea urmează cu întoarcerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin poștă.

Direcțiunea.

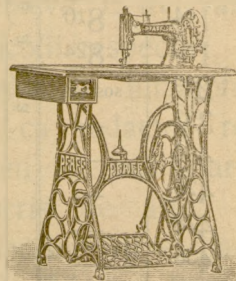
TIPOGRAFIA LUI JACOBOVITS
din Karansebes primește spre

efectuare:
totfelul de tipărituri bătătoare
în arta tipografică.

Mașine de cusut

Pfaff

pentru economia casei și
industrie.

Ameliorările cele mai noi.
= Încredere necondiționată. =

O mașină de cusut ieftină e pentru economia casei un obiect foarte scump și nefolositor, deoarece în continuu cere reparaturi și tocmai atunci nu funcționează când e mai de lipă.

Deposit la:
Adalbert Blascheck
Karansebeș.

**Fabrica de țiglă și
cărămidă, cu abur a
orașului Caransebeș.**

Recomandă onoratului public fabricațiunea sa de prima calitate pe lângă cele mai avantajoase
prețuri.

Calitate exemplară
= de primul rang =
precum:

cărămidă de mașină, cărămidă pentru zidit preșuită (keramit), pentru boltituri. Țiglă mică de mână, țigle presuite cu mașina, țigle pentru coama caselor, țigle crestate fran-
= ceze și țigle catranizate. =

Modalități de solvire avantajoase și după invoiala =

Roagă sprijinul on. public

MILINYI RÖBERT,
directorul țiglariei orașului.

Mersul trenurilor reg. Ungare

valabil din 1 Maiu 1909.

Budapesta—Timișoara—Lugoj—Caransebeș—Orșova—Verciorova și înapoi														
Pers. 712	Accel. 708	Pers. 714	Accel. 704	Pers. 728	Pers. 710	Expr. 702	Numele stațiunilor:	Expr. c/701	Pers. 163/709	Pers. 727	Pers. 715	Accel. 3/703	Pers. 713	Accel. 15/707
830	940	1205	240	735	805	1130	pl. Budapesta (gara de apus . sos.	1250	715	725	1040	125	405	635
604	251	857	822		526	434	sos. Timișoara-Iosefin . . . . . pl.	801	945	—	436	750	—	117
1145	702	—	1145		925	—	sos. Bazias (189) . . . . . pl.	—	428	—	Pers. 741	328	pers. 739	955
1100	—	1100	1100		738	—	„ Arad (156) . . . . . „	—	709	—	Pers. 743	615	pers. 520	—
1098	450	1100	1008		1001	—	„ Băile Buziaș (166) p. la 31 Mai „	—	725	—	Pers. 1001	520	pers. 450	1118
pers. 744	1118	1118	515	pers. 742	520	—	pl. Băile Buziaș (166) dela 1 Iulie sos.	—	1008	—	—	1001	450	450
744	955	955	428	742	328	—	„ Bazias (189) . . . . . „	—	1145	—	—	236	702	702
I-III	1217	1217	448	I-III	615	—	„ Arad (156) . . . . . „	—	1100	—	1100	1100	356	356
635	—	247	831	540	755	440	pl. Timișoara-Iosefin . . . . . sos.	755	734	912	641	734	1240	—
642	—	254	837	547	802	—	sos. Timișoara-Fabric . . . . . pl.	—	727	906	634	728	1233	—
647	—	212	838	550	805	—	pl. Timișoara-Fabric . . . . . sos.	—	725	905	633	727	1228	—
838	—	934	938	728	922	541	sos. Lugoj (193) . . . . . pl.	646	610	723	505	621	1105	—
—	—	842	—	—	138	—	sos. Băile Buziaș (193) . . . . . pl.	—	—	—	—	—	943	—
—	—	805	—	107	107	—	„ Ilia (Marosillye 193) . . . . . „	—	—	237	—	—	720	—
846	—	442	943	745	933	543	pl. Lugoj (193) . . . . . sos.	644	559	713	459	611	1052	—
956	—	546	1027	848	1043	627	sos. Karánsebes (175) . . . . . pl.	602	459	615	400	528	950	—
—	—	557	1037	—	1116	633	pl. Karánsebes (175) . . . . . sos.	656	452	—	—	522	930	—
—	—	605	—	—	—	—	„ Ujkaránsebes boctăria 55	—	443	—	—	—	923	—
—	—	830	1238	—	146	829	„ Herkulesfürdő (Băile Herc.) . . . . . sos.	345	220	—	—	324	644	—
—	—	858	104	—	217	854	sos. Orșova . . . . . pl.	315	140	—	—	255	605	—
—	—	—	115	—	256	859	pl. Orșova . . . . . sos.	255	1259	—	—	221	—	—
—	—	—	124	—	305	907	sos. Verciorova . . . . . pl.	245	1250	—	—	213	—	—

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Caransebeș—Hațeg și înapoi.

Amestecat 6412	Amestecat 6414	Per. și am. 6416	Numele stațiunilor	Amestecat 6411	Amestecat 6413	Amestecat 6415
—	10 ¹⁵	940	pl. Bpesta gara-apus . . . . . sos.	635	715	—
—	755	300	pl. Timișoara-Iosefin (172) sos.	1240	734	—
—	816	140	pl. Orșova (172) . . . . . sos.	217	858	—
—	11 ²²	610	pl. Karánsebes (172) . . . . . sos.	730	418	—
—	—	—	Karansebes-cazarm.	723	411	—
—	11 ³⁵	623	Karansebes-fabr.-țigl.	718	406	—
—	1148	636	Jász	702	380	—
—	1156	644	Obrezsa	656	344	—
—	1208	656	Glimboca	645	332	—
—	1235	726	Nándorhegy	630	316	—
—	1247	738	Csirésa	605	256	—
—	101	757	Ruszkab.—Voiszlova	554	244	—
—	114	810	Márga	533	226	sos. sește
408	150	824	Boucár	521	214	905
458	239	sos. sește	Bukova	—	101	817
552	333	—	Zajkány	—	1207	723
615	406	—	Várhely	—	1141	657
629	420	—	Nagypestény	—	1102	623
635	428	—	Kernyesd	—	1054	616
644	438	—	Poklisa	—	1043	606
706	501	—	Hátszeg	—	1018	544
715	510	—	sos. Váralja (159) . . . . . pl.	—	958	528
1035	820	—	sos. Piski (159) . . . . . pl.	—	610	402
1006	755	—	sos. Petrosény (159) . . . . . pl.	—	715	1036

Cupeuri directe, cari nu se schimbă sunt următoarele:

Budapesta gara-apus—Báziás cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 8⁰⁵ seara. || Din Báziás pleacă la 428 d. am. cl. I—III.

Budapesta gara-apus — Orșova cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 10¹⁵ noaptea.
Budapesta gara-apus—Băile dela Buziaș.
(Peste Timișoara-Iosefin clasa I—II.)
(Numai din 15—Iunie 15 Septemvre.)
Din Budapesta pleacă la 9⁴⁰ dimineața || Din Buziaș pleacă la 1118 dimineața.

Timișoara-Iosefin—Oravicza :
Din Timișoara-Iosefin pleacă la 8⁴³ seara.
Din Oravicza pleacă la 2²⁵ noaptea.

Cupeuri restaurante se adaugă între:
Budapesta gara-apus și între Karansebeș, daici pleacă la 5²⁸ dimineața. || Din Budapesta pl. la 240 după amez.

Explicarea semnelor : Timpul de noapte se socotește dela orele 6⁰⁰ până la orele 5⁵⁹ min. Minutele ce sunt cu linie din jos. de exem. 00 înseamnă orele de noapte.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai moderate la administrația foii noastre. ::

S'a tipărit cu farbă dela firma KURZWEIL JÁNOS și SOTII, fabricant de farbe BUDAPESTA, în tipografia JOSEF JACOBVITS, CARANSEBES.